

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Дискіна Анастасія Аркадіївна

УДК 658.152 (043.3/.5)

**ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ**
(на прикладі підприємств машинобудування)

Спеціальність 08.00.04 - економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

ОДЕСА – 2012

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для ефективного соціально-економічного розвитку Україна потребує становлення активно функціонуючого інвестиційного ринку, підвищення рівня інвестиційного забезпечення українських підприємств, формування інтегрованої системи взаємозв'язків із міжнародними фінансовими потоками. Головним чинником, що обумовлює інвестиційний розвиток країни, є структура та обсяги інвестиційної діяльності на рівні кожного окремого господарюючого суб'єкта. Це вимагає значної уваги до проблем формування інвестиційної активності та привабливості господарюючого суб'єкта як чинника, який суттєво обумовлює джерела та обсяги залучення фінансових ресурсів, визначає інвестиційне забезпечення підприємств у цілому.

Проблема залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій у реальний сектор економіки України завжди була актуальною. Протягом 2001 - 2010 рр. у структурі джерел інвестицій переважають власні кошти підприємств й організацій (57 – 63,3% у різні роки). Помітно зменшилася частка кредитів банків (з 17,3% у 2008 р. до 14,2% у 2009 р.). Частка бюджетних ресурсів є нестабільною і коливається на рівні від 7,1 до 15,2%. За цих умов однією з першочергових для будь-якого господарюючого суб'єкта стає проблема зміцнення своїх позицій у ринковому середовищі, що сприяли б активізації інвестиційної діяльності.

Капітали, накопичені в різних секторах вітчизняної економіки, практично не надходять в інноваційну сферу, що обумовлено практичною нерозвиненістю відповідної інфраструктури ринку інвестування, яка має стимулювати наближення інтересів інвесторів, суб'єктів інноваційної діяльності й визначати ринковий попит господарюючих суб'єктів.

Теоретичні та прикладні аспекти дослідження основних характеристик інвестування, проблем підвищення інвестиційного забезпечення суб'єктів господарювання знайшли відображення у наукових працях таких вітчизняних та зарубіжних авторів, як І. О. Бланк., Є. А. Бельтюков, Б. В. Буркінський, А. І. Бутенко, В. М. Геєць, М. С. Герасимчук, В. М. Гриньова, М. І. Зверяков, А. І. Ковальов, Т. В. Майорова, А. А. Пересада, В. П. Савчук, С. Д. Супрун, В. М. Хобта, Н. А. Хрущ, Л. І. Федулова, У. Ф. Шарп, А. Д. Шермет, С. В. Юхимчук, О. М. Ястремська та інших.

Актуальність теми обумовлена тим, що в умовах ринкової економіки проблему оцінювання інвестиційного забезпечення промислових підприємств на основі комплексного підходу не вирішено в повному обсязі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі економіки підприємств Одеського національного політехнічного університету в межах тематики науково-дослідних робіт кафедри: «Проблеми техніко-економічного та організаційного розвитку підприємства в умовах ринкових відносин» (державний реєстраційний номер 1098U001547), «Проблеми підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств» (державний реєстраційний номер 0111U009483). У результаті

проведення дослідження за даними темами автором розроблено методичний та практичний інструментарій щодо комплексного оцінювання рівня інвестиційного забезпечення промислових підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методичних засад щодо інвестиційного забезпечення промислових підприємств на основі комплексного підходу до його оцінки та розробка практичних рекомендацій щодо застосування даного інструментарію машинобудівними підприємствами.

Для досягнення цієї мети визначено наступні завдання:

- визначити основні тенденції та характерні особливості формування інвестиційного ринку в Україні;
- проаналізувати стан розвитку машинобудівної галузі промисловості України та інвестиційну діяльність машинобудівних підприємств Одеської області;
- узагальнити наявні підходи щодо економічного змісту інвестиційного забезпечення та проаналізувати його організаційно-економічні умови та чинники;
- узагальнити методичні підходи щодо оцінювання інвестиційної привабливості;
- розробити методику комплексного оцінювання інвестиційних переваг підприємств на основі синтезу показників зовнішнього і внутрішнього середовища та фінансових показників;
- оцінити рівень інвестиційного забезпечення промислових підприємств;
- запропонувати напрями покращення інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств.

Об'єктом дослідження є процес інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні проблеми інвестиційного забезпечення промислових підприємств та оцінки його рівня.

Методи дослідження. При проведенні дослідження використано методи теоретичного узагальнення, порівняння та систематизації (при розкритті сутності понять «інвестиційний ринок» та «інвестиційне забезпечення підприємства»); статистичного, економічного аналізу (при оцінюванні результатів господарської діяльності промислових підприємств та тенденцій динаміки інвестиційної діяльності підприємств машинобудівного комплексу Одещини); групування і класифікації (при систематизації чинників, які впливають на діяльність промислових підприємств); порівняльного аналізу та багатомірного шкалування (для розробки методичного підходу до оцінювання інвестиційних переваг та фінансового забезпечення промислових підприємств, встановлення рейтингу інвестиційної привабливості машинобудівних підприємств); SWOT – аналізу, вибіркового спостереження, експертних оцінок, системи балів (при формуванні набору показників та чинників інвестиційних переваг і фінансового забезпечення підприємств, при визначенні сильних та слабких сторін, загроз та можливостей машинобудівних підприємств, а також стратегічні орієнтири для подальшої діяльності підприємств із метою покращення їх інвестиційного забезпечення); графічний (для наочної ілюстрації результатів дисертаційної роботи); імітаційного моделювання (для побудови моделі

ефективності інвестиційного забезпечення); матричний метод (для оцінювання рівня інвестиційного забезпечення промислових підприємств).

Інформаційною базою дослідження стали статистичні матеріали Державного комітету статистики України, Одеського обласного статистичного управління, законодавчі та нормативно-правові документи, звіти про річні результати фінансово-господарської діяльності машинобудівних підприємств, наукові праці вчених-економістів, інформація мережі Інтернет, результати власних досліджень здобувача на підприємствах машинобудування.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретико-методичних засад і розробці практичних рекомендацій щодо інвестиційного забезпечення промислових підприємств на основі їх комплексної оцінки. Результати, які відображають наукову новизну, полягають у наступному:

вперше:

– за допомогою комплексного оцінювання ресурсів та результатів діяльності підприємства з використанням методу багатомірного шкалування визначено рівень інвестиційного забезпечення промислових підприємств та можливість залучення інвестиційних ресурсів для об'єктної спрямованості інвестиційної діяльності з урахуванням впливу зовнішнього середовища;

удосконалено:

– категорійно-понятійний апарат поняття інвестиційного забезпечення підприємства, представленого єдністю процесів формування та використання інвестиційних ресурсів, яка можлива за умов наявності у суб'єкта господарювання інвестиційної привабливості, що є мотивом інвестиційного забезпечення і спрямована на соціально-економічний розвиток підприємства;

– логіко-структурна схема концепції інвестиційного забезпечення промислового підприємства, яка ґрунтується на взаємозв'язку систем інвестиційного забезпечення та інвестиційної привабливості підприємства;

– методичний інструментарій проведення кількісного й якісного оцінювання зовнішнього середовища і ресурсного потенціалу та фінансового забезпечення на основі запропонованого набору чинників, які впливають на діяльність промислових підприємств;

дістали подальшого розвитку:

– методичний підхід до комплексного оцінювання інвестиційних переваг промислового підприємства, сутність якого полягає в поєднанні результатів фінансово-економічної діяльності та оцінювання зовнішніх і внутрішніх чинників інвестиційної привабливості підприємства з метою ранжування підприємств для прийняття обґрунтованих рішень;

– теоретико-методичний підхід до оцінювання ефективності інвестиційного забезпечення промислових підприємств на основі теорії динамічних систем, у якому критерієм якості управління визначено різницю між бажаним та фактичним станом інвестиційного забезпечення;

– система фінансово-економічних показників щодо оцінювання інвестиційних переваг підприємств, яка, на відміну від наявних статичних показників, ураховує динаміку їх розвитку.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи полягає в поглибленні й розвитку теоретичних положень та доведення їх до рівня практичних пропозицій та рекомендацій щодо напрямів підвищення рівня інвестиційного забезпечення промислових підприємств на основі комплексної оцінки, які сприятимуть прискоренню активізації відтворювальних процесів на підприємствах.

Основні результати дисертації використано в практичній діяльності таких машинобудівних підприємств Одеської області: ВАТ «Завод Тіра» (акт №35 від 14.11.2011 р.) - запропоновано методичний інструментарій проведення кількісного оцінювання ресурсного потенціалу та зовнішнього середовища, а також фінансового забезпечення, запроваджено матрицю оцінювання рівня інвестиційного забезпечення промислового підприємства, яка забезпечує раціоналізацію розподілу та використання його інвестиційних ресурсів; ВАТ «Одескабель» (довідка №159 від 15.06.2012р.) - застосовано методичний підхід до оцінювання ефективності інвестиційного забезпечення підприємства, що дозволяє своєчасну реалізацію заходів щодо вдосконалення управління ним у разі виникнення негативних відхилень у процесі реалізації інвестиційної стратегії.

Матеріали дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі кафедри економіки підприємств Одеського національного політехнічного університету при викладанні дисциплін «Інвестування», «Стратегія підприємства», «Економічна діагностика» (акт 1454/69-07 № від 11.06.2012 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням автора щодо теоретико-методичних та практичних аспектів інвестиційного забезпечення промислових підприємств та оцінки його ефективності. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі наведено лише ті ідеї та положення, що були одержані автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дисертації були розглянуті та схвалені на міжнародних і всеукраїнських конференціях: Міжнародній науково-теоретичній конференції «Економічні проблеми розвитку промислового виробництва» (м. Одеса, 5-8 жовтня 2004 р.); II Міжнародній науково-теоретичній конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери» (м. Донецьк, 19-20 травня 2005 р.); III Міжнародній науково-теоретичній конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери» (м. Донецьк, 7-8 червня 2006 р.); VI Міжнародній науково-практичній конференції (м. Херсон); XI щорічній міжвузівській студентській науково-практичній конференції, присвяченій 15- річчю ОРІДУ НАДУ при Президентові України «Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології» (м. Одеса, 22 квітня 2010 р.); Міжнародній конференції ІПРЕЕД НАН України «Шляхи та інструменти модернізації прориву економіки України»

(м. Одеса, 21-22 жовтня 2010 р.); VII Міжнародній науково-теоретичній конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери» (м. Донецьк, 20-21 травня, 2010); XVI Всеукраїнській науково-методичній конференції «Проблеми економічної кібернетики 2011» (м. Одеса, 14-16 вересня 2011); X Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми планування в ринкових умовах» (м. Хмельницький, 3-5 жовтня 2011); V Міжнародній науково-практичній конференції «Формування ефективних механізмів господарювання в умовах ринкової економіки: актуальні проблеми та шляхи її вирішення» (м. Кам'янець-Подільський, 19-20 квітня 2012).

Публікації. Основні положення та результати дослідження опубліковано в 15 наукових працях, з яких 1 розділ у колективній монографії, 2 розділа в навчальному посібнику для студентів ВНЗ з грифом МОН, 6 статей – у наукових фахових журналах і збірниках, 7 – у збірниках тез та матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій, що належать автору, складає 4,02 друкованих аркушів.

Обсяг та структура дисертації. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 190 сторінок, з них 20 сторінок додатків, перелік використаних джерел містить 174 найменувань розташованого на 15 сторінках. Матеріали дисертації містять 27 таблиць та 25 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, її зв'язок із науковими темами, визначено мету і основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, сформульовано наукову новизну одержаних результатів та їх практичне значення. Наведено дані про особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації та публікації.

У першому розділі **«Теоретичні основи інвестиційного забезпечення промислових підприємств»** узагальнено та доповнено теоретичні засади інвестиційного забезпечення підприємств, розкрито основні теоретичні положення щодо економічної сутності інвестиційного ринку, його структури, розглянуто джерела формування інвестиційних ресурсів та методи фінансування інвестиційної діяльності, досліджено стан інвестиційного ринку та інвестиційних ресурсів України.

Інвестиційні процеси в Україні характеризуються недостатнім обсягом інвестицій, значною різницею між інвестиційними вкладеннями та інвестиційними потребами, обмеженими можливостями фінансування інвестицій із різних джерел. Це обумовлюється недосконалою законодавчою базою, високим податковим тиском, нерозвиненими фондовим ринком та фінансово-кредитною системою, неефективним використанням амортизаційних відрахувань і нерозподіленого прибутку. За цих умов українською актуальною є проблема формування інвестиційних ресурсів підприємства, що є неможливим без ефективного процесу інвестиційного забезпечення.

Узагальнення наукових думок багатьох вітчизняних і зарубіжних учених щодо сутності поняття «інвестиційне забезпечення підприємства» дозволяє розглядати його як системну єдність процесів формування та використання інвестиційних ресурсів підприємства, спрямовану на його соціально-економічний розвиток, ефективність якої забезпечується системою інвестиційного забезпечення. Такий підхід дозволив запропонувати концептуальну схему інвестиційного забезпечення підприємства на рис. 1.

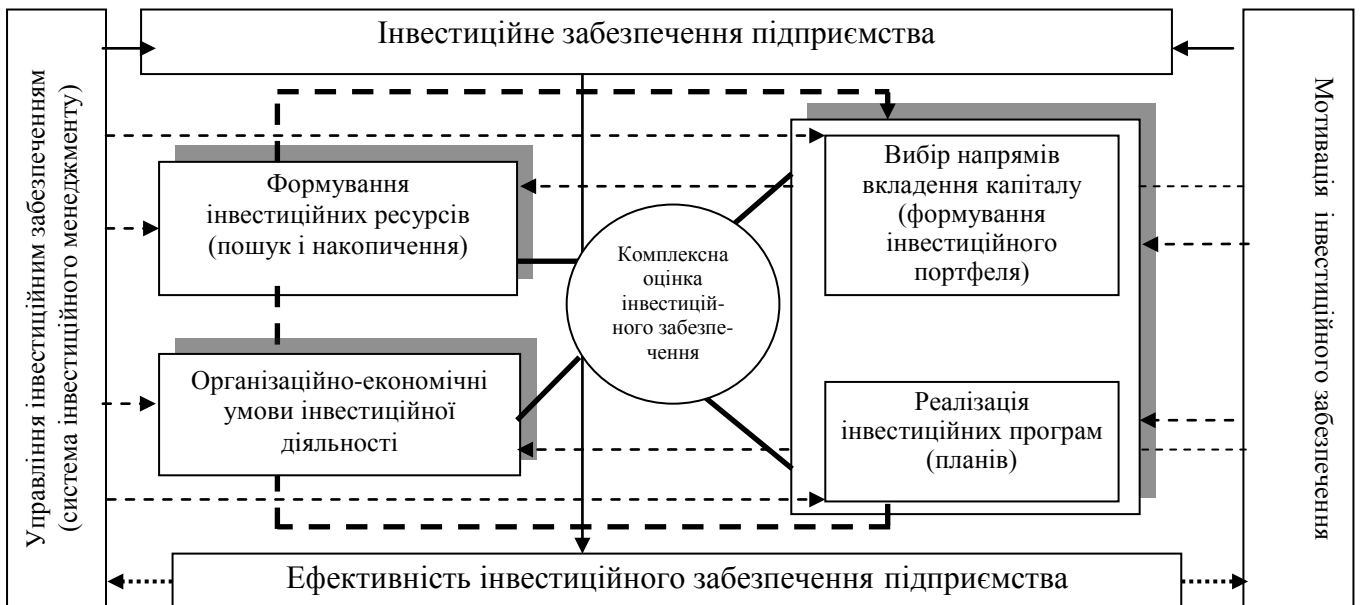

Рис. 1. Концептуальна схема інвестиційного забезпечення підприємства

Із наведеної схеми випливає, що кругообіг основних стадій інвестиційного забезпечення (формування-використання інвестиційних ресурсів) відбувається за умов наявності у суб'єкта господарювання інвестиційної привабливості, що є мотивом здійснення інвестицій.

Зважаючи на викладене вище, інвестиційне забезпечення підприємства – це процес реалізації заходів щодо створення сукупності організаційно-економічних умов для здійснення інвестиційної діяльності, формування та використання інвестиційних ресурсів та оцінювання рівня інвестиційного забезпечення з метою обґрунтування доцільності реалізації інвестиційного рішення.

Автором виявлено, що інвестиційне забезпечення включає такі основні складові: матеріальну, техніко-технологічну, інноваційну, кадрову, організаційну, інформаційну, фінансову та маркетингову (рис. 2):

1) техніко-технологічна – це система найбільш активних елементів виробництва, яка визначає технологічний спосіб отримання продукції (виконання робіт, надання послуг), здійснюваний за допомогою машинної техніки, різноманітних транспортних, передавальних, діагностичних та інформаційних засобів, організованих у технологічні системи виробничих підрозділів і підприємства в цілому для здійснення його інвестиційної діяльності;

2) матеріальна – це система закупок та поставок сировини, напівфабрикатів, комплектуючих деталей для виробничого процесу в обсязі, номенклатурі та в терміни відповідно до вимог безперервності та ритмічності інвестиційного процесу;

3) інноваційна – це система створення та використання інновацій підприємством, яка є основою для інвестиційної діяльності та спрямована на забезпечення конкурентоспроможності підприємства;

4) кадрова – це система відбору, навчання, атестації працівників, які беруть участь в інвестиційній діяльності підприємства;

5) організаційна – це взаємопов'язана система внутрішніх підрозділів, служб, керівників суб'єкта господарювання, які уповноважені здійснювати підготовку та прийняття інвестиційних рішень, несуть відповідальність за їх здійснення і результати інвестиційної діяльності, досягнення мети та реалізації завдань інвестиційного менеджменту;

6) інформаційна – це система безперервного та цілеспрямованого підбору інформаційних показників, здійснення планових, звітних, аналітичних розрахунків, необхідних для підготовки, прийняття та реалізації інвестиційних рішень підприємства;

7) фінансова – це система формування обсягу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення інвестиційної діяльності підприємства, їх використання, оцінювання якості та ефективності;

8) маркетингова – це система досліджень ринку і запитів кінцевих споживачів, товарної політики, ефективного просування товару на ринок, стимулювання продажів, рекламної діяльності, цінової стратегії, сервісу, раціонального формування збутової мережі з метою досягнення інвестиційних цілей підприємства.

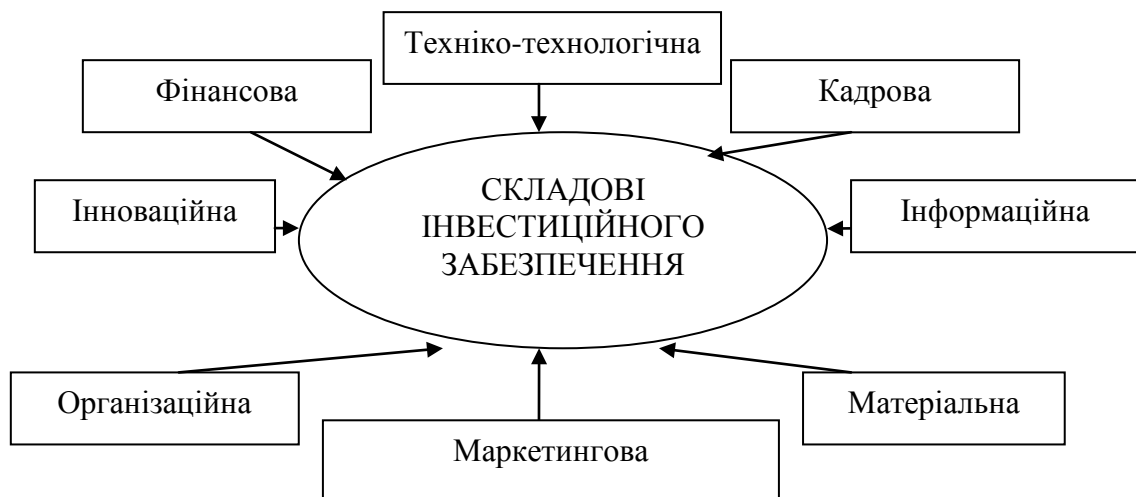

Рис. 2. Складові інвестиційного забезпечення підприємств

Проблема підвищення рівня інвестиційного забезпечення підприємств може бути вирішена лише після визначення всіх чинників, що впливають на його рівень, як зовні, тобто з боку держави, регіону та галузі, так і зсередини, з боку самого підприємства. Під зовнішніми чинниками розуміємо параметри ринку, соціально-економічні тенденції в зовнішньому середовищі, конкуренцію всередині галузі,

вплив покупців та постачальників, а під внутрішніми – ресурси у сфері: виробництва, матеріалів, інновацій, фінансів, кадрів, маркетингу та менеджменту.

В умовах розвитку ринкової економіки в Україні інвестиційному ринку відводиться виняткова роль у формуванні, мобілізації, використанні і відтворенні капіталу, що є однією з основ економічного зростання. Встановлено, що основними характеристиками інвестиційного ринку України є: невелика кількість учасників ринку (на кількох провідних учасників ринку припадає найбільша частка сумарного обороту ринку, саме їх діяльність визначає розвиток подій); має місце взаємозалежність учасників ринку (учасники ринку планують свою стратегію з урахуванням поведінки інших суб'єктів ринку); контроль над цінами обмежений взаємозалежністю фірм (учасники ринку намагаються набути конкурентних переваг за рахунок поліпшення продукту, якості реклами, підвищення рівня обслуговування тощо); доступ на ринок для нових агентів ускладнений бар'єрами для входження на ринок.

Інституційний аналіз вітчизняного інвестиційного ринку дозволяє зробити висновок, що недосконалість інформаційної інфраструктури цього ринку обумовлює систему контролю над ціною інвестиційних ресурсів з боку провідних учасників ринку (фінансово-промислових груп, великих акціонерних товариств), а незначна диференціація товару, тобто об'єктів інвестування, формує умови для нецінової конкуренції. Інвестори переважно фінансують інноваційну діяльність перспективних та високорентабельних суб'єктів ринку, фінансові продукти банків.

На жаль, сьогодні в Україні в умовах обмеженості бюджетних та інвестиційних ресурсів процес створення інноваційних структур усіх типів перебуває на початковій стадії. В умовах відсутності державної довгострокової програми їх розвитку, механізмів фінансово-кредитної, податкової та організаційної підтримки з боку державних структур, а також відповідного методичного забезпечення цей процес є несистемним та епізодичним. Фактично економіка України продовжує інвестуватися переважно за рахунок реінвестування доходів підприємств, у результаті спостерігається домінування частки власних коштів підприємств у фінансуванні їх інвестицій в основний капітал і фактично означає закритий характер економічного відтворення.

У другому розділі **«Аналіз стану інвестиційної діяльності та оцінка інвестиційних переваг промислових підприємств»** досліджено інвестиційну діяльність підприємств машинобудівної галузі України та Одеської області, запропоновано методику оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств, обґрунтовано систему показників для оцінювання інвестиційної привабливості промислового підприємства з використанням методу багатомірного шкалювання.

Дотепер у господарсько-промисловому комплексі України спостерігається нестійкий стан інвестиційної діяльності, обумовлений неефективним реформуванням економіки, неналежним рівнем фінансування та кредитування промислових підприємств, високим рівнем інфляції. Рівень надходження інвестиційних ресурсів суттєво скоротила фінансова криза, що охопила Україну

наприкінці 2008 року та призвела до подальшого скорочення обсягів інвестицій у 2009 та 2010 роках. Одним із слабких місць посткризового інвестування економіки є його досить малі розміри інвестицій, що не забезпечують простого відтворення основних засобів.

Перебіг інвестиційного процесу в Україні засвідчує значні перепади у залученні інвестицій в основний капітал. Обсяги капіталовкладень як у масштабі економіки, так і промислової діяльності залишаються вкрай незначними, що актуалізує потребу у впровадженні комплексу заходів, спрямованих на підвищення інвестиційної активності у цій сфері.

З огляду на обмеженість інвестиційного капіталу в Україні у дисертаційній роботі обґрунтовано важливість об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості потенційних реципієнтів як підґрунтя оптимізації об'єктної спрямованості інвестування, що вимагає наявності адекватного методичного забезпечення щодо її визначення.

За результатами дослідження, узагальнення та систематизації теоретико-методичних основ з означеного питання простежується виокремлення двох основних груп підходів до оцінювання інвестиційної привабливості підприємств: прихильники підходів першої групи вважають достатнім визначати інвестиційну привабливість підприємств тільки на основі фінансового аналізу їх функціонування, тоді як їх опоненти, не заперечуючи необхідності проведення такого аналізу, пропонують не обмежуватись цією предметною сферою і вводити додаткові напрями та складові аналізу, тобто оцінювати інвестиційну привабливість із позицій комплексності та системності дослідження функціонування суб'єктів господарювання. Аналіз методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості показав, що більшість дослідників не враховують у повному обсязі особливостей різних рівнів економіки, мають різну методологічну базу та мало узгоджені між собою, що ускладнює їх комплексне використання.

За результатами дослідження встановлено, що застосування методу багатомірного шкалування як основного інструменту поєднання одиничних показників у групові та на їх основі комплексного показника дозволяє: суттєво знизити роль суб'єктивного чинника; використовувати науково обґрунтовані формальні методи; отримувати оцінки, які мають більш глибокий економічний зміст, які використовуються шляхом зіставлення об'єктів оцінки; розробляти вертикально-ієрархічну систему внутрішньо узгоджених оцінок, що характеризують за різним ступенем деталізації всі основні аспекти досліджуваної ознаки.

Процедура побудови структури спирається на аналіз об'єктивної або суб'єктивної інформації про близькість між параметрами або інформації про переваги на безлічі параметрів. У разі аналізу суб'єктивних даних вирішуються одночасно два завдання. З одного боку, виявляється об'єктивна структура суб'єктивних даних, з іншої – визначаються чинники, що впливають на процес ухвалення рішення.

Звичайно використовується метрика Мінковського:

$$d_{jk} = \sqrt[p]{\sum_{t=1}^r |x_{jt} - x_{kt}|^p}$$

(1)

де r – розмірність простору, d_{jk} – відстань між точками, відповідними j -му і k -му параметрам, x_{jt} , x_{kt} – величини проєкцій j -й і k -й крапок на t -ю вісь.

Для найбільш повного комплексного оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств автором запропоновано поетапну систему оцінювання (рис. 3).

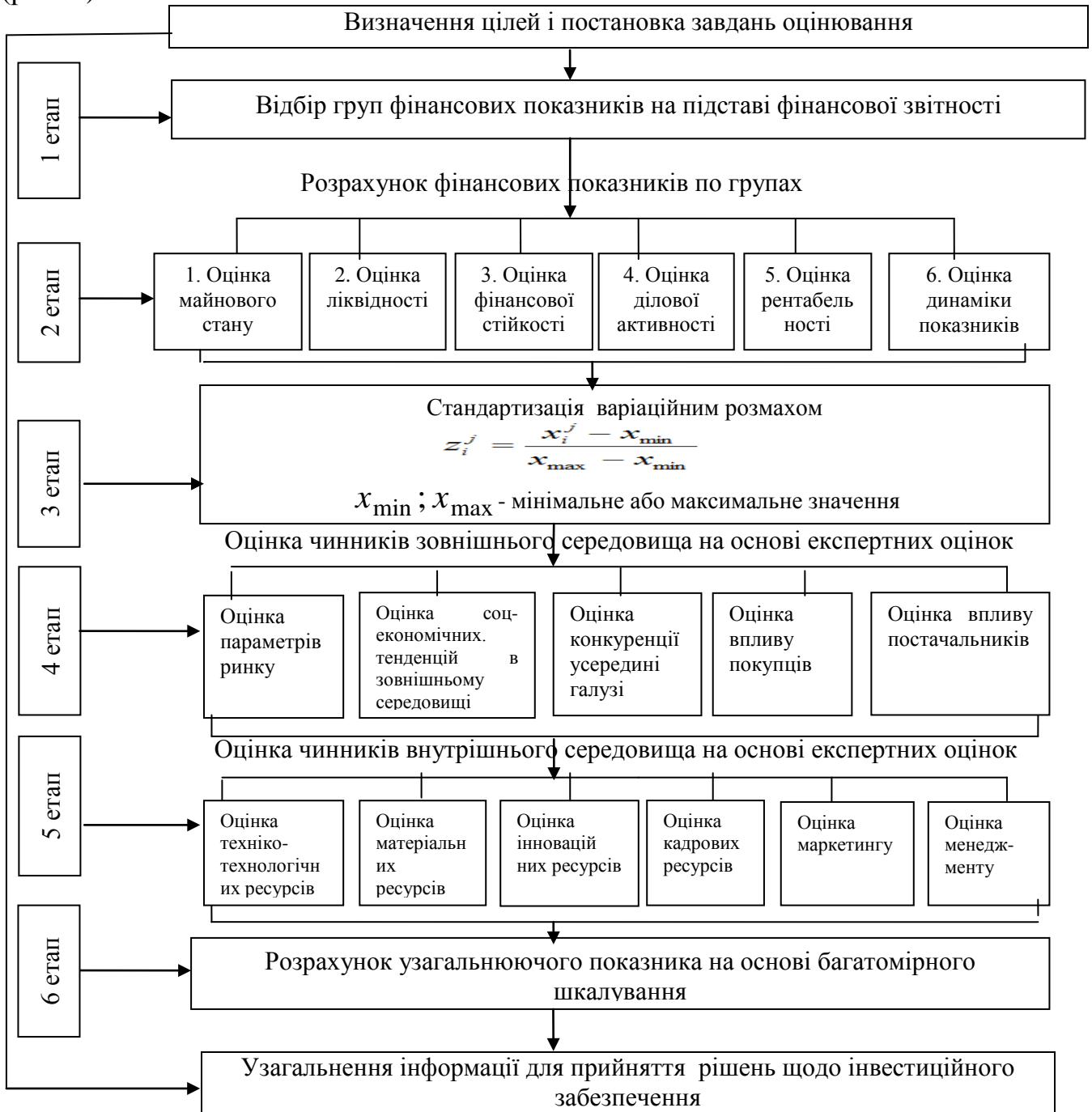

Рис. 3. Схема оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств

Оцінювання інвестиційної привабливості є необхідним не тільки для інвесторів, а й для потенційних підприємств-реципієнтів. Отримавши результати аналізу свого теперішнього стану, вони можуть розробити систему заходів щодо підвищення рівня власної привабливості з метою стимулювання інвестиційного забезпечення їх у майбутньому. Це досягається завдяки певним чинникам і потенційним резервам підвищення інвестиційної привабливості. Вплив на інвестиційну привабливість таких чинників у минулому, можливо, залишиться і в майбутньому. Віднесення відповідних заходів до використання чинників або резервів залежить від конкретних умов промислового підприємства.

У третьому розділі **«Розробка комплексної оцінки інвестиційного забезпечення промислових підприємств для залучення інвестиційних ресурсів»** розроблено комплексний підхід щодо оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств, запропоновано методичний підхід щодо оцінювання рівня інвестиційного забезпечення промислового підприємства, надано стратегічні рекомендації для досліджуваних підприємств, визначено напрями формування механізму залучення інвестиційних ресурсів та обґрунтовано концептуальний підхід підвищення рівня інвестиційного забезпечення підприємства.

У ринковій економіці необхідною передумовою сталого функціонування та розвитку підприємств на основі прискорення оновлення їх виробничого потенціалу є відповідне інвестиційне забезпечення даного процесу, яке в свою чергу вимагає наявності ефективного механізму залучення інвестиційних ресурсів. Найважливішим елементом такого механізму поряд із попередньою оцінкою ефективності інвестування виступає оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, адже останнє, на нашу думку, виступає як своєрідний інструмент узгодження інтересів власників і реципієнтів інвестиційного капіталу.

Використовуючи запропонований методичний підхід, досліджено інвестиційну привабливість 10 підприємств промисловості Одеського регіону у 2008 – 2010 рр. на базі 24 вихідних фінансово-економічних показників, 30 чинників зовнішнього середовища та 35 характеристик ресурсного потенціалу. Під час дослідження було проведено опитування 50 експертів. За результатами зведення отриманих (за методом багатомірного шкалування) оцінок значень інтерпретованих чинників побудовано рейтинг досліджуваних підприємств за рівнем інвестиційної привабливості, що дозволило визначити серед них найбільш перспективних реципієнтів інвестиційного капіталу. За результатами комплексного оцінювання зроблено висновки, що лідируючі позиції посідають ВАТ «ЗОНТ», ВАТ «Одескабель» та ВАТ «Стальканат». Протягом усіх років останні позиції в рейтингу зберігають ВАТ «Одессільмаш» та ВАТ «Пресмаш».

Комплексне оцінювання інвестиційної привабливості з використанням фінансово-економічних, зовнішніх та внутрішніх показників доцільно здійснювати на всіх промислових підприємствах. Саме такий підхід надасть можливість усвідомити свою інвестиційну позицію як підприємствам, так і потенційним інвесторам. Детальний аналіз дозволить визначити стан підприємства на ринку, перейняти досвід підприємств-лідерів та розрахувати свої можливості щодо

запровадження ефективних стратегій залежно від обсягів діяльності та рівня диференціації продукції, що виробляється підприємством.

Для наочного представлення рівня інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств розроблено матричний підхід, який наведено на рис. 4.

Відповідно до авторського підходу по горизонталі позначено оцінку інвестиційної привабливості підприємства, а по вертикалі – значення показника оцінки фінансового забезпечення підприємства. Для цього використаний методичний підхід оцінювання експертами кожного чинника фінансового забезпечення на основі кількісних і якісних його значень.

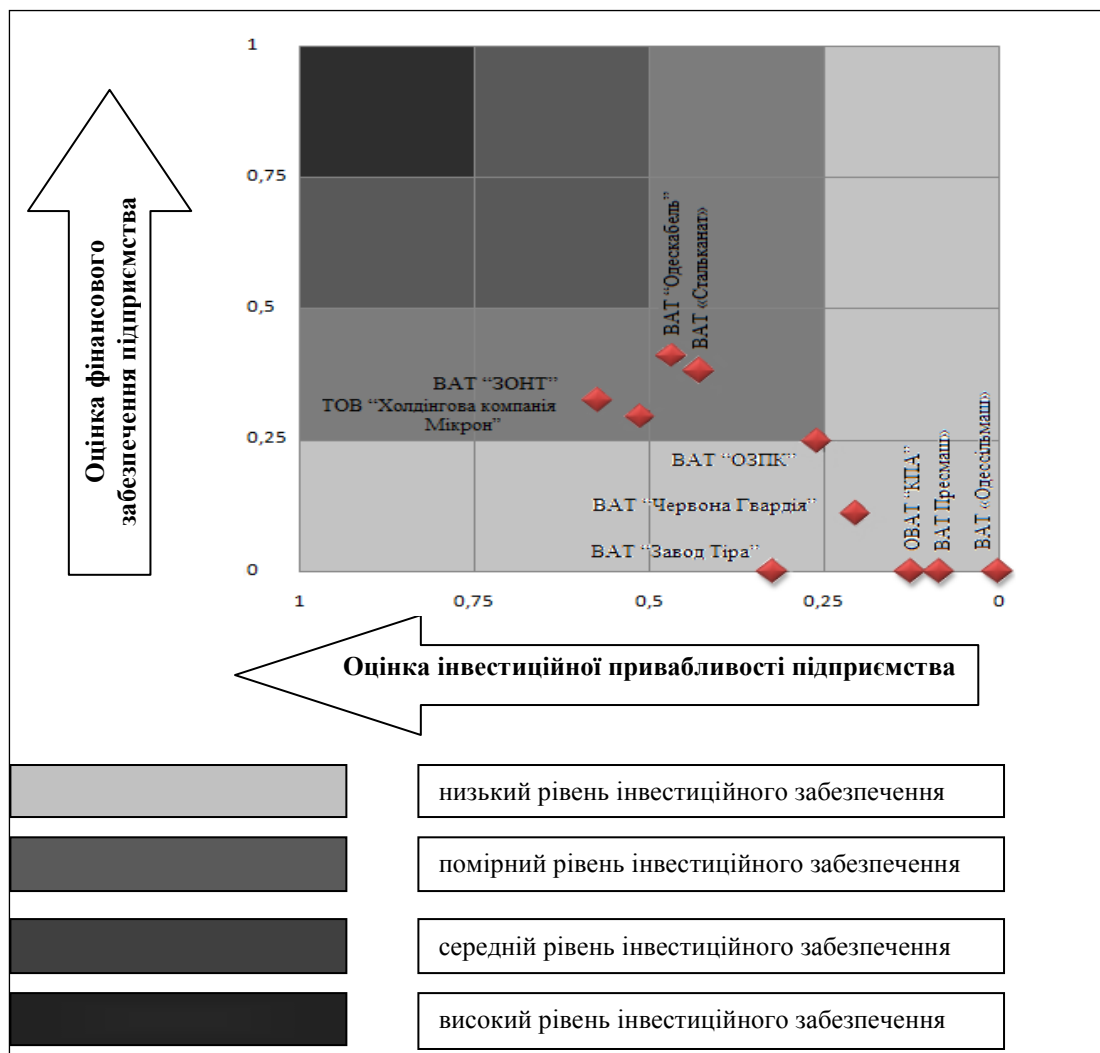

Рис. 4. Матриця комплексного оцінювання рівня інвестиційного забезпечення досліджуваних машинобудівних підприємств станом на 01.01.2011 р.

Апробація методичного підходу до оцінювання рівня інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств дозволила отримати такі результати:

1) на підставі комплексного оцінювання рівня інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств, проведеного за три роки, за допомогою матриці

виявлено, що тільки чотири досліджувані підприємства потрапили в зону помірного рівня інвестиційного забезпечення, які за результатами розрахунків виявилися найбільш інвестиційно привабливими;

2) були виявлені вузькі місця, тобто підприємства, які уповільнюють темпи розвитку машинобудування Одещини;

3) були з'ясовані причини, за якими ці підприємства не можуть забезпечити ефективну роботу та отримувати запланований прибуток, а саме: відсутність гнучких та нових технологій; низька вірогідність комерційного успіху проектів; відсутність можливості вивільнення коштів із руху балансу; відсутність зв'язку між грошовими коштами, витраченими на маркетинг, і якістю продукції; неякісний менеджмент, який не забезпечує ефективність використання виробничих ресурсів; невикористання наявних можливостей для розвитку підприємства та створення своїми рішеннями додаткових витрат та збитків.

На нашу думку, оцінювання ефективності управлінського впливу лише за кінцевими результатами (за точковою позицією) дещо знижує результативність використання даного підходу у практичній діяльності, тому пропонується додати ще один структурний етап даного управлінського процесу – моделювання бажаної траєкторії зміни стану інвестиційного забезпечення, порівняння якої із фактичною траєкторією руху об'єкта управління у фазовому просторі під час здійснення переходу за результатами моніторингу та діагностики перебігу останнього давало б можливість безперервного контролю та виявлення негативних відхилень не за результатами, а вже в процесі їх досягнення.

Головним завданням, що вимагає вдосконалення системи управління інвестиційним забезпеченням, є пошук напрямів для формування ефективно функціонуючого економічного механізму підвищення інвестиційного забезпечення промислового підприємства, який має базуватися на системному підході, в основу якого буде покладено виявлення та раціональне використання резервів підвищення інвестиційної привабливості промислового підприємства.

На основі розробленої концепції пропонується процедура управління інвестиційним забезпеченням промислового підприємства, яка включає послідовність проведення таких дій: формування структури інвестиційної привабливості, діагностика та оцінювання інвестиційної привабливості, виявлення невикористаних резервів, розробка економічного механізму щодо підвищення ефективності функціонування та зміцнення інвестиційного забезпечення промислового підприємства.

Однією з визначальних умов ефективності інвестування в усіх його формах виступає формування достатнього обсягу інвестиційних ресурсів на підґрунті прийнятної вартості джерел їх фінансування та структурної оптимізації останніх. Створення ефективного механізму залучення та ефективного використання інвестицій дозволяє з урахуванням особливостей трансформації регіональної економіки та регіональних соціально-економічних програм узгоджувати інтереси інвесторів із інтересами і ресурсним потенціалом території.

Процес формування інвестиційних ресурсів має базуватися на таких засадах: формування обсягів та структури інвестиційних ресурсів з урахуванням усіх стадій інвестиційного процесу; розрахунок загальних обсягів реального та фінансового інвестування; залежність умов формування інвестиційних ресурсів від кінцевих результатів інвестиційної діяльності, що забезпечує фінансову рівновагу підприємства в процесі здійснення інвестиційної діяльності; мінімізація витрат із формування інвестиційних ресурсів із різних джерел, яка здійснюється в процесі управління вартістю капіталу, що залучається для інвестиційної діяльності з метою одержання максимальної суми чистого прибутку; забезпечення високої ефективності використання інвестиційних ресурсів у процесі інвестиційної діяльності (інвестиційні ресурси, які тимчасово не використовуються, можуть втрачати свою вартість із часом, тому формувати інвестиційні ресурси варто з урахуванням темпів інфляції та інших чинників, які впливатимуть на вартість протягом терміну реалізації інвестиційної діяльності).

Запропоновані у роботі методичні підходи можуть використовуватися у практичній діяльності промислових підприємств. Розроблені положення спрямовані на науково обґрунтоване формування рівня інвестиційного забезпечення підприємств та підвищення його у такий спосіб.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання щодо створення системи комплексного підходу оцінювання інвестиційного забезпечення промислових підприємств. Зміст основних висновків і рекомендацій зводиться до такого:

1. Здійснено теоретичне узагальнення понятійного апарату, визначено зміст поняття «інвестиційне забезпечення підприємства» та сформульоване авторське трактування даного поняття. Отже, інвестиційне забезпечення підприємства – це процес реалізації заходів щодо створення сукупності організаційно-економічних умов для здійснення інвестиційної діяльності, формування та використання інвестиційних ресурсів та оцінювання рівня інвестиційного забезпечення з метою обґрунтування доцільності реалізації інвестиційного рішення. Визначено основні складові інвестиційного забезпечення промислового підприємства такі, як: матеріальна, техніко-технологічна, інноваційна, кадрова, організаційна, інформаційна, фінансова та маркетингова.

2. Систематизація організаційно-економічних умов інвестиційного забезпечення підприємства значною мірою полегшує визначення чинників і резервів для його покращення. Цьому можна сприяти двома шляхами. Перший – з боку держави та міжнародних організацій, що полягає у створенні привабливого інвестиційного середовища для поживлення інвестиційної діяльності та нарощування обсягів інвестицій у національну економіку, що реалізується державою через податкову, амортизаційну, грошово-кредитну політику, систему

пільг та санкцій. Це сприяння спрямоване на зміну показників, які характеризують привабливість держави, регіонів та галузей. Другий – з боку підприємства, яке може безпосередньо впливати лише на власну привабливість.

3. Проаналізовано, що на сьогодні економічна ситуація в сфері інвестиційної діяльності в Україні є вкрай нестабільною. За результатами аналізу стану та розвитку інвестиційної діяльності у машинобудівному комплексі України та Одещини у 2001-2007 рр. виявлено позитивні тенденції динаміки. Під час економічної кризи інвестиційна діяльність в Україні значно знизилася. Обсяг інвестицій у підприємства машинобудування, попри незначне зростання у 2011 р., залишається вкрай недостатнім. Зроблено висновок, що поступове відновлення інвестиційного процесу на підприємствах машинобудування можливо за умов створення сприятливого інвестиційного клімату й ефективного інвестиційного менеджменту, який спирається на оцінку рівня інвестиційного забезпечення.

4. У роботі визначено чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на інвестиційне забезпечення промислових підприємств. Систематизація цих чинників за допомогою кількісної і якісної оцінки та поєднання їх з результатами фінансово-господарської діяльності, які розглядаються в динаміці, дозволила оцінити інвестиційну привабливість промислових підприємств та можливість покращення інвестиційного забезпечення для подальшого соціально-економічного розвитку підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

5. Встановлено, що неодмінною передумовою інвестиційного забезпечення, прийняттям обґрунтованих рішень щодо об'єктної спрямованості інвестування виступає інвестиційна привабливість потенційних реципієнтів капіталу. Удосконалено методичний підхід до комплексного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, який ґрунтується на комплексному застосуванні традиційного фінансово-економічного підходу та оцінювання зовнішніх та внутрішніх чинників інвестиційної привабливості підприємства з використанням методу багатомірного шкалування, який забезпечує можливість отримувати надійні оцінки для прийняття обґрунтованих рішень щодо об'єктної спрямованості інвестиційної діяльності. Використання запропонованої методики дозволило оцінити інвестиційну привабливість 10 підприємств машинобудівної галузі Одещини і на основі запропонованого комплексного показника здійснити ранжування за період 2008-2010 рр. У підсумку було визначено підприємства-лідери, утім навіть такі підприємства майже вдвічі відстають від еталону.

6. Заключним етапом системи оцінювання машинобудівних підприємств запропоновано використовувати матричний підхід для наочного представлення інвестиційного забезпечення досліджуваних підприємств. Така матриця комплексного оцінювання рівня інвестиційного забезпечення досліджуваних машинобудівних підприємств побудована на основі визначених показників інвестиційної привабливості та фінансового забезпечення. Запропонована матриця забезпечує об'єктивну характеристику фінансової ситуації та потенційні можливості підприємства, у яке передбачається вкласти інвестиції, та дає можливість розробити

стратегічні рекомендації для кожного з 16 квадрантів матриці «інвестиційна привабливість – фінансове забезпечення».

7. На підставі комплексного оцінювання інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств, проведеного за три роки, за допомогою матриці було виявлено, що підприємства ВАТ «ЗОНТ», ВАТ «Стальканат», ВАТ «Одескабель», ТОВ «Холдингова компанія Мікрон» потрапили в зону помірного рівня інвестиційного забезпечення, які за результатами розрахунків виявилися найбільш інвестиційно привабливими, а також сформовані рекомендації щодо подальшого розвитку підприємств та підвищення рівня їх інвестиційного забезпечення.

8. Оцінювання ефективності інвестиційного забезпечення підприємства шляхом порівняння запланованої траєкторії зміни стану інвестиційного забезпечення із фактичним уможливорює комплексне оцінювання ефективності управління інвестиційним забезпеченням не за результатами, а вже в процесі їх досягнення та дозволяє формувати на цій підставі механізм зворотного зв'язку для взаємного узгодження коригуючих впливів підприємства на стан його інвестиційного забезпечення.

9. Запропоновано логіко-структурну схему концепції інвестиційного забезпечення промислового підприємства з метою визначення шляхів підвищення його ефективності, у межах якої інвестиційну привабливість підприємства необхідно розглядати як основу інвестиційного забезпечення підприємства та базу для обґрунтування напрямків підвищення його в майбутньому за умов виявлення та ефективного використання резервів його складових. Основними складовими наданої схеми є взаємопов'язані системи: теоретичне, науково-методичне, організаційно-методичне, практичне забезпечення та практична реалізація.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділ у монографії

1. Ефективність реструктурованих господарських систем: проблеми і фактори підвищення: [монографія] / За заг. ред. док. екон. наук, професора В.І. Осипова – Одеса: Атлант, 2008. – 362 с. / Бельтюков Є.А., Некрасова Л.А., Дискіна А.А. розд. 2.4. Інвестиційна стратегія України: необхідність і можливість реалізації. – С. 207-214 (0,5 д.а.). Особистий внесок автора: проаналізовано розвиток інвестиційної діяльності України із застосуванням механізмів державно-приватного партнерства (0,17 д.а.).

2. Формування і розвиток потенціалу промислового підприємства: [навч. посіб. для студ. ВНЗ з грифом МОН] / Є.А. Бельтюков, С.С. Свірідова, Т.І. Черкасова, Л.А. Некрасова; за ред. проф. Є.А. Бельтюкова; ОНПУ – Одеса: Інтерпрінт, 2009. – 456 с. / Бельтюков Є.А., Дискіна А.А. розд. 5.4. Створення і реалізація потенціалу успіху. 5.5. Забезпечення конкурентоспроможності потенціалу підприємства шляхом диверсифікації. – С. 216-250. (1,5 д.а.). Особистий внесок автора: зроблено оцінювання рівня диверсифікації виробництва на машинобудівних підприємствах України (0,73 д.а.).

Публікації у фахових виданнях

3. Дыскина А.А. Региональная стратегия развития как инструмент привлечения инвестиций в промышленное производство / Некрасова Л.А., Дыскина А.А. // Труды Одесского политехнического университета. Спецвыпуск, Т 3. – 2004. – С.267 – 269 (0,25 д.а.). Особистий внесок здобувача: запропоновано інвестиційну модель регіонального розвитку промислового виробництва (0,12 д.а.).

4. Дискіна А.А. Інтегральний підхід до оцінки перспектив інвестиційної привабливості Українського Причорномор'я / Некрасова Л.А., Дискіна А.А. // Економічні інновації. Вип. 35. – Одеса. – 2009. – С. 148 – 156 (0,54 д.а.). Особистий внесок здобувача: розроблено рейтинг інвестиційної привабливості областей Причорноморського регіону на основі інтегральної оцінки запропонованих показників (0,27 д.а.).

5. Дискіна А.А. Основні проблеми інвестування промислових підприємств / Бельтюков Є.А., Некрасова Л.А., Дискіна А.А. // Прометей: Регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк. – 2010. – Вип. 2 (32). – С. 84 – 95 (0,95 д.а.). Особистий внесок здобувача: проведено аналіз вітчизняного інвестиційного ринку (0,32 д.а.).

6. Дискіна А.А. Сутність інвестиційного ринку / Дискіна А.А. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, Т.3. – Хмельницький, 2011. – №5. – С. 236 – 238 (0,41 д.а.).

7. Дискіна А.А. Комплексний підхід до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств / Дискіна А.А. // Праці Одеського політехнічного університету. Вип. 2 (36). – 2011. – С. 320 – 324 (0,5 д.а.).

8. Дискіна А.А. Матричний підхід до оцінки рівня інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств / Дискіна А.А. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, Т.3. – Хмельницький, 2012. – №2. – С. 100 – 103 (0,32 д.а.).

Матеріали і тези конференцій

9. Дыскина А.А. Человеческий капитал – важный фактор экономического развития производства / Некрасова Л.А., Дыскина А.А.// Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери: Матеріали II міжнародної науково-теоретичної конференції молодих вчених і студентів / М-во освіти і науки України, Донецький національний технічний університет. – Донецьк: ДНТУ. – 2005. – Т. 2. – С. 30 – 36. (0,25 д.а.). Особистий внесок здобувача: визначено вартість кадрового потенціалу (0,11 д.а.).

10. Дыскина А.А. Формирование инвестиционной стратегии предприятия / Дыскина А.А.// Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери: Матеріали III міжнародної науково-теоретичної конференції молодих вчених і студентів / М-во освіти і науки України, Донецький національний технічний університет. – Донецьк: ДНТУ. – 2006. – Т. 1. – С. 170 – 173 (0,23 д.а.).

11. Дискіна А.А. Підвищення ефективності діяльності підприємства на базі диверсифікації / Дискіна А.А. // Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології:

Матеріали XI щорічної міжвузівської студентської науково - практичної конференції присвяченої 15 річчю ОРІДУ НАДУ при Президентові України (22 квітня 2010 року). – Одеса 2010. – С. 24 – 25 (0,18 д.а.).

12. Дискіна А.А. Основні риси інвестиційного ринку України / Дискіна А.А. // Шляхи та інструменти модернізації прориву економіки України: Матеріали науково-практичної конференції, м. Одеса, 21- 22 жовтня 2010 р. / ІПРЕЕД НАН України. – Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2010. – С. 261 – 263 (0,14 д.а.).

13. Дискіна А.А. Розвиток промислових підприємств на засадах реальних інвестицій / Дискіна А.А. // Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери: VII Міжнародної науково-теоретичної конференції молодих учених і студентів, 20-21 травня 2010 р., Донецьк. В 2-х томах. – Т.1. – Донецьк: ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», 2010. – С. 206 – 208 (0,25 д.а.).

14. Дискіна А.А. Комплексний підхід до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств / Дискіна А.А. // Проблеми економічної кібернетики 2011: XVI Всеукраїнська науково-методична конференція, 14-16 вересня 2011 р., Одеса. В 3-х томах. – Т.2. – Одеса: ОНПУ, 2011. – С. 103 – 104 (0,09 д.а.).

15. Дискіна А.А. Основні засади підвищення інвестиційного забезпечення промислового підприємства / Дискіна А.А. // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. Вип. 6. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 248 – 251 (0,18 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Дискіна А.А. – Інвестиційне забезпечення промислових підприємств на основі комплексної оцінки (на прикладі підприємств машинобудування). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2012.

Дисертаційну роботу присвячено актуальним проблемам теоретичних, методичних і практичних аспектів інвестиційного забезпечення промислових підприємств та оцінки його рівня.

У дисертації досліджено теоретичні основи інвестиційного забезпечення промислових підприємств, зокрема визначені його основні складові та запропонована концептуальна схема інвестиційного забезпечення підприємства. Досліджено та систематизовано організаційно-економічні умови та зовнішні й внутрішні чинники, що впливають на інвестиційну діяльність промислових підприємств. Здійснено аналіз стану інвестиційного ринку України та тенденції динаміки інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств. Розроблено методику комплексного оцінювання інвестиційних переваг підприємств на основі

синтезу показників зовнішнього і внутрішнього середовища та фінансових показників.

Розроблено методичний підхід щодо комплексного оцінювання рівня інвестиційного забезпечення промислових підприємств з використанням методу багатомірного шкалування. Обґрунтовано логіко-структурну схему концепції інвестиційного забезпечення промислового підприємства, яка ґрунтується на взаємозв'язку систем інвестиційного забезпечення та інвестиційної привабливості підприємства. Сформульовано рекомендації щодо напрямів покращення інвестиційного забезпечення машинобудівних підприємств.

Ключові слова: інвестиційне забезпечення, інвестиційні ресурси, інвестиційний ринок, інвестиційна привабливість, комплексне оцінювання інвестиційного забезпечення, метод багатомірного шкалування.

АНОТАЦІЯ

Дыскина А.А. – Инвестиционное обеспечение промышленных предприятий на основе комплексной оценки (на примере предприятий машиностроения). – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Одесский национальный экономический университет. – Одесса, 2012.

Диссертационное исследование посвящено актуальным проблемам теоретических, методических и практических аспектов инвестиционного обеспечения промышленных предприятий и оценки его уровня.

В диссертации исследовано теоретические основы инвестиционного обеспечения промышленных предприятий, а именно: определены его составляющие и предложена концептуальная схема инвестиционного обеспечения предприятия. Данная схема позволяет рассматривать сущность этого понятия, как системное единство процессов формирования и использования инвестиционных ресурсов, которое обусловлено моделью инвестиционного поведения предприятия и направлено на его социально-экономическое развитие, эффективность, которого обеспечивается системой инвестиционного обеспечения. Осуществлен анализ состояния инвестиционного рынка Украины, определены его основные характеристики и выявлены тенденции динамики инвестиционной деятельности машиностроительных предприятий.

Исследованы и систематизированы организационно-экономические условия, внешние и внутренние факторы, которые влияют на инвестиционную деятельность промышленных предприятий. Усовершенствован методический инструментарий проведения количественного и качественного оценивания внешней среды, ресурсного потенциала и финансового обеспечения на основе предложенного набора факторов, которые влияют на деятельность промышленных предприятий. Получило дальнейшее развитие система финансово-экономических показателей для

оценивания инвестиционных преимуществ, которая в отличие от действующих подходов учитывает показатели динамики. Разработана методика комплексного оценивания инвестиционной привлекательности предприятий на основе синтеза показателей внешней, внутренней среды и финансовых показателей.

Разработан методический подход относительно комплексного оценивания уровня инвестиционного обеспечения промышленных предприятий на основе метода многомерного шкалирования, который обеспечивает объективную характеристику финансовой ситуации и потенциальные возможности предприятия, в которое предполагается вложить инвестиции, и дает возможность разработать стратегические рекомендации для каждого из 16 квадрантов матрицы «инвестиционная привлекательность – финансовое обеспечение». Даны рекомендации относительно повышения уровня инвестиционного обеспечения исследуемых предприятий.

Предложен теоретико-методический подход к оцениванию эффективности инвестиционного обеспечения промышленных предприятий на основе теории динамических систем, в котором критерием качества управления определено разницу между желаемым и фактическим состоянием инвестиционного обеспечения.

Обоснована логико-структурная схема концепции инвестиционного обеспечения промышленного предприятия, которая основывается на взаимосвязи систем инвестиционного обеспечения и инвестиционной привлекательности предприятия.

Предложена концепция, в которой предлагается процедура управления инвестиционным обеспечением промышленных предприятий. Концепция включает последовательность проведения таких действий: формирования структуры инвестиционной привлекательности, диагностика и оценивание инвестиционной привлекательности, выявление неиспользованных резервов, разработка экономического механизма по повышению эффективности функционирования и укрепления инвестиционного обеспечения промышленных предприятий.

Сформулированы рекомендации относительно направлений повышения инвестиционного обеспечения машиностроительных предприятий.

Ключевые слова: инвестиционное обеспечение, инвестиционные ресурсы, инвестиционный рынок, инвестиционная привлекательность, комплексная оценка инвестиционного обеспечения, метод многомерного шкалирования.

ANNOTATION

Dyskina AA – Investment support of enterprises based on the comprehensive evaluation (the case of machine-building enterprises). – Manuscript.

The thesis submitted for the Candidate degree of Economic Sciences, specialty 08.00.04 – Economics and Management of Enterprises (by the types of economical activity). – Odessa national economic university of Ministry of Education, Youth and Sports of Ukrain. – Odessa, 2012.

The thesis is dedicated to the research of essential theoretical, methodological and practical aspects of enterprises' investment supply and evaluation of its level.

The thesis investigates the theoretical framework of the enterprises' investment supply including its main components, and a conceptual diagram of enterprises' investment supply is proposed. Organizational and economic conditions and external and internal factors affecting the investment activity of enterprises are studied and systematized. Ukrainian investment market is analyzed as well as the trend changes in the investment of machine-building enterprises. The method of comprehensive evaluation of investment attractiveness of enterprises has been developed based on the synthesis of external and internal parameters together with financial indexes.

The methodical approach to comprehensive evaluation of the enterprises investment supply level is developed using multidimensional scaling methods. Logic-flow diagram of enterprises' investment supply concept is argued based on the interconnection of investment supply and enterprises' investment attractiveness systems. Recommendations about directions of improvement of machine-building enterprises' investment supply are formulated.

Keywords: investment supply, investment resources, investment market, investment attractiveness, comprehensive evaluation of the investment supply, the method of multidimensional scaling.